

Raaf in Culemborg

door Paul van Veen

De raaf is de grootste zangvogel van Europa. Al steekt zijn zang schrill af ten opzichte van bijvoorbeeld een koolmees, laat staan een nachtegaal. De reden waarom de raaf in het zonnetje wordt gezet, is niet vanwege zijn zangkwaliteiten. De soort broedt sinds 2022 met één of meerdere paren in het werkgebied.

1. Klimmer haalt de jonge raven uit het nest

2. De kleurring met unieke code wordt aangebracht

5. De slagpennen en grote dekveren zijn nog volop in ontwikkeling.

Landelijke ontwikkelingen

Tot in de achttiende eeuw leefde de soort in associatie met de mens (Sovon, 2018). Echter door vervolging verdween de soort als broedvogel in Nederland en andere delen van Europa. Door bescherming en in Nederland ook door herintroductie vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw keerde de soort langzaam terug als broedvogel. Het eerste broedgeval was in 1976 en vanaf 1985 begon de populatie te groeien. In 2024 wordt de broedpopulatie geschat op 240-280 (Boele et al, 2025). Ondertussen broeden in alle provincies raven met het zwaartepunt op de Veluwe, Utrechtse heuvelrug en Drenthe.

Culemborgse ontwikkelingen

Het eerste broedgeval van de raaf werd in 2006 vastgesteld. Dit nest zat in een reigerkolonie in het Beesdse Lage Veld. Het broedsel is mislukt, de drie jongen zijn niet uitgevlogen (van Horssen, 2007). Het duurde tot 2022 voordat het volgende broedgeval werd vastgesteld. Op ongeveer één kilometer van het eerste nest werd het ontdekt. In het populierenbos nabij de Paardenheerlijkheid (Mariënwaerd) is in de periode 2022 – 2024 gebroed. Er zijn respectievelijk 2, 4 en 2 jongen uitgevlogen. In de nazomer van 2024 is een deel van het broedbos gekapt. In 2025 heeft het broedpaar op een nieuwe locatie gebroed, in een populierenbos nabij Princkel (Mariënwaerd), 5 jongen zijn uitgevlogen. Een tweede locatie waar sinds 2023 gebroed wordt, is de omgeving van het Rijswijkse Veld. Langs het Amsterdam-Rijnkanaal (westzijde) is in 2023 één jong succesvol uitgevlogen. In 2024 is een nest aan de oostzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal ontdekt. Dit nest is kort na ontdekking door nijlganzen gekraakt. In 2025 is op de locatie van 2023 weer een poging ondernomen. Ook deze keer werd het nest gekraakt door nijlganzen. Dit keer week het paartje uit naar een hoogspanningsmast ten zuiden van de Aalsdijk. Vier jongen zijn uitgevlogen.

3. De klauw wordt gemeten

4. De vogel wordt gewogen. Maar dan moet hij wel even losgelaten worden.

6. Onder toezicht van pa of ma wacht de klimmer op terugkeer van de geringde jongen

7. In een boodschappentas keren de jongen terug

8. De rust is weergekeerd.

In februari 2025 heb ik in het Beusichemse veld een paartje raven in een hoogspanningsmast gezien. Nadien heb ik ze, ondanks gericht zoeken, niet meer gezien in masten van deze hoogspanningsleiding. Later in het voorjaar zijn tijdens trektellingen in de Regulieren regelmatig raven gezien. De vogels gedroegen zich soms territoriaal, ook een voedselvlucht (14 mei) is waargenomen (<https://www.trektellen.nl/count/view/3726/20250514>). De afstand tussen deze telpost en het nest Prinkel is ongeveer 3,5 km. Het territorium van de raaf kan tot 10 km² groot zijn. Het is dus zeer goed mogelijk dat de vogels in de Regulieren een derde territorium betreft.

Ringen van raven

Vanaf 2022 zijn er 18 jongen raven succesvol uitgevlogen. Twaalf jonge raven zijn geringd door de Ravenwerkgroep Nederland (Vos Burchart et al, 2025).

Tijdens het ringen krijgen de vogels een metalen ring en een oranje kleurring met een code (1 letter en 2 cijfers). De foto's geven een sfeerimpressie van een ringsessie. Naast het ringen worden de maten genomen van o.a. de klauw, dikte tarsus, vleugellengte en gewicht. En worden er monsters genomen die geanalyseerd worden op vogelgriep.

Terugmeldingen

Jonge raven verlaten het broedgebied om zich te groeperen met andere jonge vogels. Bekende plekken van deze 'hangjongeren' zijn een vuilstort bij Barneveld en de Veluwe/Veluwezoo. Ook de Betuwse vogels gaan daarheen. Een vogel uit 2023 (Paardenheerlijkheid) is twee keer waargenomen op de vuilstort. Een andere vogel uit hetzelfde nest is daar afgelezen in 2023 en 2024. Een geringde vogel uit 2024 is nog afgelezen in het Beesdse Lage Veld. Op 26 januari 2025 heeft Jelle van Dijk een vogel met kleurring gefotografeerd bij Trichtsekaide (<https://nwc.waarneming.nl/waarneming/view/337684554>). Helaas kon de code niet worden afgelezen. In augustus werd een van de jongen van de Prinkel in De Veluwezoom

afgelezen. Dit is ongeveer 60 km van het nest. Het blijft afwachten of de geringde vogels terugkeren naar hun geboortegrond. Bedenk dat raven er minimaal 3 jaar – en vaak nog langer – over doen om voor het eerst te gaan broeden (Sovon.nl). We moeten dus nog wat geduld hebben.

Bronnen:

Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaarverandering.

Boele A., Vergeer J.W., van Bruggen J., Goffin B., Koffijberg K., van Oostveen C., Schoppers J. & Jansen D. 2025. Broedvogels in Nederland in 2024. Sovon-rapport 2025/47. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Van Horssen P., 2007, Gaat de Raaf in Nederland (weer) in reigerkolonies broeden?, Limosa 80 (2007): 32-34

Vos Burchart, H. de & M. Hartman. 2025. De raaf *Corvus corax* in Nederland in 2024. Jaarverslag Ravenwerkgroep Nederland. <https://www.sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/raventijd>